

การจัดการประถมศึกษาของไทยในช่วงพุทธศักราช 2438 - 2475

นางสาวสิริยา จุลปานนท์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974 - 577 - 458 - 8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016224

i 10307908

ELEMENTARY EDUCATION ORGANIZATION IN THAILAND
FROM 1895 - 1932

MISS SIRIYA JULLAPANONT

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of The Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Elementary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

- 1990

ISBN 974 - 577 - 458 - 8

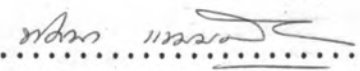
หัวข้อวิทยานิพนธ์   การจัดการประถมศึกษาของไทยในช่วงพุทธศักราช 2438 - 2475
โดย   นางสาวลิริยา จุลปานนท์
ภาควิชา   ประถมศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. แรมสมร อยู่สถาพร

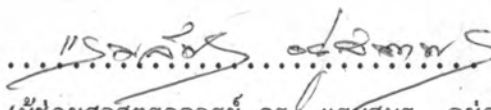

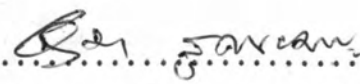
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

.... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. กาวร วัชรากิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ทิศนา แคมมณี)

.... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. แรมสมร อยู่สถาพร)

.... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อูมา สุกนธมาน)

สิริยา จุลปานนท์ : การจัดการประถมศึกษาของไทย ในช่วงพุทธศักราช 2438-2475 (ELEMENTARY EDUCATION ORGANIZATION IN THAILAND FROM 1895 - 1932) อ.ที่ปรึกษา : ผศ. ดร. แรมสมร อยู่สถาพร, 303 หน้า. ISBN 974 - 577 - 458 - 8

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาถึงการจัดการประถมศึกษาของไทย ในช่วงพุทธศักราช 2438 จนถึง พุทธศักราช 2475 ในด้าน นโยบาย จุดมุ่งหมาย โครงการศึกษา หลักสูตรการเรียนการสอน ปัญหาอุปสรรคและการแก้ไข

ผลการวิจัยพบว่า ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ด้านนโยบาย มีได้มีกล่าวไว้ จุดมุ่งหมายคือ 1) เพื่อเตรียมคนเข้ารับราชการ 2) ให้เด็กส่วนใหญ่ได้รับการศึกษา 3) สนับสนุนพระศาสนา มีโครงการศึกษาประกาศใช้ 4 ฉบับ โดยแบ่งประเภท การศึกษาออกเป็น 2 ประเภท กำหนดเวลาเรียน 3 ปี หลักสูตรและการเรียนการสอนมุ่งให้เด็กอ่านออกเขียนได้คิดเลขได้ การสอนยึดครูเป็นศูนย์กลาง ปัญหาในการจัดการประถมศึกษา คือ 1) ความเข้าใจผิดของราษฎรคิดว่าจะนำเด็กไปเป็นทหาร 2) งบประมาณน้อย 3) ขาดคนที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษา การแก้ไขคือ 1) ชี้แจงให้ประชาชนทราบถึงความสำคัญของการศึกษา 2) เพิ่มงบประมาณ 3) เสาะหาผู้มีความรู้ความสามารถในการจัดการประถมศึกษา

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว นโยบายคือมุ่งให้ประชาชนเข้ารับราชการ ให้เด็กมีความรู้ด้านอาชีพและเป็นพลเมืองดี จุดมุ่งหมาย คือ 1) ยกกระดับการศึกษาของประชาชน 2) ผลทางการเมืองการปกครอง 3) เพิ่มความสามัคคี 4) ส่งเสริมด้านอาชีพ มีโครงการศึกษาประกาศใช้ 3 ฉบับ มุ่งเน้นการส่งเสริมด้านอาชีพ เพิ่มการศึกษาของสตรี มีหลักสูตร 3 ฉบับ มุ่งการศึกษาทางอาชีพศึกษา มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2464 ปัญหาคือ 1) ขาดครู 2) ขาดแคลนหนังสือเรียน 3) ขาดงบประมาณ 4) ผู้ปกครองเด็กส่วนมากไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา ปัญหาเหล่านี้กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้แก้ไข

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว นโยบายใช้นโยบายเดิม จุดมุ่งหมาย คือ 1) ให้เด็กมีความรู้ 2) ให้เด็กนิยมเรียนวิชาชีพ 3) ให้เด็กเป็นพลเมืองที่แข็งแรง 4) ให้เป็นพลเมืองที่จงรักภักดี แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2475 มุ่งองค์แห่งการศึกษาเป็นครั้งแรก หลักสูตรและการเรียนการสอนยังไม่เปลี่ยนแปลง ปัญหาในการจัดการประถมศึกษาในช่วงนี้คือ 1) ขาดครูทั้งปริมาณและคุณภาพ 2) นักเรียนไม่นิยมเรียน การคมนาคมไม่สะดวก 3) งบประมาณการศึกษาไม่เพียงพอ แก้ไขโดยรัฐบาลกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้จัดการแก้ไข

ภาควิชา ..... ประถมศึกษา
สาขาวิชา ..... ประถมศึกษา
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติศ ..... สิริยา จุลปานนท์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

SIRIYA · JULLAPANONT : ELEMENTARY EDUCATION ORGANIZATION IN THAILAND FROM 1895 - 1932. THESIS ADVISOR : ASSIST. PROF. RAMSAMORN YOOSATAPORN, Phd., 303 PP.

This research study intends to examine the organization of elementary education in Thailand from 1895 - 1932, concerning the policy, the goal, the educational schemes, the curriculum and the problem.

The results indicated that during the reign of King Rama V, the educational policy was not formally announced, but the goals were 1) to prepare civil servants, 2) to educate young citizens and 3) to support religions. The four educational schemes in this period required a three-year education. The curriculum aimed to develop the students' ability to read, to write, to calculate and to earn a living. The teaching was teacher-centred. The problems were 1) the people's misunderstanding that the students were to be soldiers. 2) lack of budget and 3) lack of qualified personnel. One solution to these was that the people were informed of the value of education.

In the reign of King Rama VI, the goals were to prepare civil servants, to promote basic and vocational education and to develop good citizens. The aims were 1) to raise the citizens' level of education, 2) to gain political and governing benefits, 3) to build up unity and 4) to develop the careers. Four educational schemes focusing were issued on vocational education and more females' opportunity in schooling. There was also the 1921 National Elementary Education Act Proclamation. The problems were 1) lack of teachers, 2) lack of textbooks 3) lack of budget and 4) parents' unawareness of the importance of education. Solution to these were under the responsibility of the Ministry of Education.

In the reign of King Rama VII, the policy was the same as that in the reign of King Rama VI. The aims covered the following four main aspects 1) knowledge, 2) careers, 3) health and 4) morality. During this period one National Education planning was implemented focusing on those four aspects. The curriculum were still unchanged. The problems were 1) insufficient and unqualified teachers and teachers' low salary, 2) the students' less interest in vocational education and 3) insufficient budget. Teacher training and government support were solutions to these problems.

ภาควิชา ..... ประถมศึกษา
สาขาวิชา ..... ประถมศึกษา
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อผู้ผลิต ๙๓๓ ๑๓๗๕๖๖
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับความกรุณาเป็นอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. แรมสมร อยู่สถาพร ที่ได้เมตตาให้กำลังใจและคำแนะนำตลอดมา ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับและกราบขอบพระคุณมาด้วยความเคารพอย่างสูง

ผู้วิจัยขอขอบคุณเจ้าหน้าที่กองจดหมายเหตุแห่งชาติ และเจ้าหน้าที่ประจำห้องสมุดทุกแห่งที่ให้ความสะดวกต่อการค้นคว้าเอกสารและหนังสือต่างๆที่ใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงตั้งแต่ต้นมาด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณครูถวิล วรเนตร ผู้เป็นครูภักษยามิตรโดยแท้ คุณเพิ่มศักดิ์ คุณนิตยา จุลปานนท์ อาจารย์ยุพิน ธชาศรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระยับศรี กาญจนะวงศ์ อาจารย์สมใจ มั่งคั่ง อาจารย์ พันธุ์ศักดิ์ สนั่นเสียง และอาจารย์เรณู บัวพิมพ์ ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง ให้คำปรึกษาและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างยิ่ง

การวิจัยครั้งนี้ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจาก อาจารย์ใหญ่ผู้เฒ่า โกลุม อาจารย์ศรีวิรัช ประสพสุข อาจารย์พจนารถ กลิ่นพะกา อาจารย์สำเนียง โกลุม อาจารย์อรุณ ถังยิ้ม อาจารย์จงกลณี บัวพิมพ์ และอาจารย์ประเทือง สุขเกษม โรงเรียนนครหลวง (พิบูลประเสริฐวิทย์) อาจารย์วงศ์ไทย นิลศิริ โรงเรียนวัดทอง-ทรงธรรม อาจารย์สมบัติ อินทรธรรมมา โรงเรียนบ้านมาบพระจันทร์ อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ได้กรุณาติดตามช่วยเหลือบ่อยครั้งตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของบุคคลที่ได้กล่าวนามและอ้างถึงเป็นอย่างยิ่ง ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ท้ายสุดนี้ ขอกราบระลึกถึงพระคุณของครูทุกท่านที่เคยสอนผู้วิจัยมา และขอกราบระลึกถึงพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ผู้ล่วงลับไปแล้ว ผู้วิจัยขอกราบมาด้วยความเคารพอย่างสูง

สิริยา จุลปานนท์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๖
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๗
กิตติกรรมประกาศ.....	๘
สารบัญตารางและแผนภูมิ.....	๙
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
วิธีดำเนินการวิจัย.....	8
ค่านิยมศัพท์เฉพาะของการวิจัย.....	13
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	15
บทที่ 2 ลักษณะการจัดการประถมศึกษาของไทยโดยทั่วไปตั้งแต่ สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน.....	16
1. การจัดการประถมศึกษาสมัยโบราณ (ก่อน พ.ศ.1800-2911).....	16
1.1 การจัดการประถมศึกษาก่อนสมัยสุโขทัย (ก่อน พ.ศ.1800).....	17
1.2 การจัดการประถมศึกษาในสมัยสุโขทัย (พ.ศ.1800-1893).....	18
1.3 การจัดการประถมศึกษาในสมัยกรุงศรีอยุธยา (พ.ศ.1893-2310).....	20
1.4 การจัดการประถมศึกษาในสมัยกรุงธนบุรี (พ.ศ.2310-2325).....	22
1.5 การจัดการประถมศึกษาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น (พ.ศ.2325-2411).....	22

2.	การจัดการประถมศึกษาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2411-2453).....	28
2.1	การจัดการประถมศึกษาในระยะตอนต้นรัชกาล (พ.ศ. 2411-2440).....	29
2.2	การจัดการประถมศึกษาในระยะปลายรัชกาล (พ.ศ. 2441-2440).....	32
3.	การจัดการประถมศึกษาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ช่วงพ.ศ. 2468-2474).....	34
3.1	การจัดการประถมศึกษาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว.....	34
3.2	การจัดการประถมศึกษาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (ก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง) ..	35
4.	การจัดการประถมศึกษาภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ..	36
4.1	นโยบายการศึกษาที่เกี่ยวกับการประถมศึกษา ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2475.....	37
4.2	นโยบายการจัดการประถมศึกษาของรัฐบาล (รัฐบาลชุดที่ 1-รัฐบาลชุดที่ 41).....	39
	แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2475.....	40
	แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2479.....	40
	แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2494.....	42
	แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2503.....	43
	พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2478.....	44
	พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2483.....	47
	พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2505.....	48
	หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2480.....	49
	หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2491.....	49

	หน้า
หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2498.....	51
หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2503.....	54
4.3 การบริหารการประถมศึกษาในช่วงที่ใช้พระราชบัญญัติ ประถมศึกษา ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2505).....	55
4.4 การจัดการประถมศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส.....	77
บทที่ 3 การจัดการประถมศึกษาของไทยในช่วงพุทธศักราช 2438-2475....	94
1. การจัดการประถมศึกษาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว.....	94
1.1 นโยบายการจัดการประถมศึกษา.....	95
1.2 จุดมุ่งหมายการจัดการประถมศึกษา.....	96
1.3 โครงการศึกษา.....	101
1.4 หลักสูตรและการเรียนการสอน.....	109
1.5 ปัญหาในการจัดการประถมศึกษา และการแก้ไข.....	130
2. การจัดการประถมศึกษาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว.....	134
2.1 นโยบายการจัดการประถมศึกษา.....	134
2.2 จุดมุ่งหมายการจัดการประถมศึกษา.....	135
2.3 โครงการศึกษา.....	136
2.4 หลักสูตรและการเรียนการสอน.....	152
2.5 ปัญหาในการจัดการประถมศึกษา และการแก้ไข.....	180
3. การจัดการประถมศึกษาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ในช่วงพุทธศักราช 2465 ถึง 2475... ..	181
3.1 นโยบายของการจัดการประถมศึกษา.....	182
3.2 จุดมุ่งหมายของการจัดการประถมศึกษา.....	183
3.3 แผนการศึกษาชาติ พ.ศ.2475.....	184
3.4 หลักสูตรและการเรียนการสอน.....	186
3.5 ปัญหาในการจัดการประถมศึกษา และการแก้ไข.....	187

	หน้า
บทที่ 4 การวิเคราะห์การจัดการประถมศึกษาของไทย.....	191
1. สถานภาพและปัญหาของการจัดการประถมศึกษาในอดีต.....	191
1.1 นโยบายในการจัดการประถมศึกษา.....	191
โครงสร้างระบบการบริหารการประถมศึกษา	
(พ.ศ.2430-2454) และ (พ.ศ.2454-2475).....	192
1.2 จุดมุ่งหมายของการจัดการประถมศึกษา.....	195
1.3 โครงการศึกษา หรือแผนการศึกษาชาติ.....	195
วิเคราะห์แผนการศึกษาชาติในอดีต.....	196
1.4 หลักสูตรและการเรียนการสอน.....	202
1.5 ปัญหาในการจัดการประถมศึกษา.....	209
สาเหตุของความบกพร่องของการประถมศึกษาในหัวเมือง .	215
2. สถานภาพและปัญหาของการจัดการประถมศึกษาในปัจจุบัน	
(พ.ศ. 2475 - 2533).....	224
2.1 นโยบายในการจัดการประถมศึกษา.....	230
2.2 จุดมุ่งหมายของการจัดการประถมศึกษา.....	230
2.3 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520.....	230
ระบบการศึกษา.....	232
การบริหารการศึกษา.....	233
การระดมสรรพกำลังเพื่อการศึกษา.....	233
2.4 หลักสูตรและการเรียนการสอน.....	234
หลักการ.....	235
โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร.....	236
อัตราเวลาเรียน.....	237
การเรียนการสอน.....	238
การวัดผลและติดตามผล.....	238
2.5 ปัญหาการจัดการประถมศึกษาในปัจจุบัน.....	240
3. วิเคราะห์การจัดการประถมศึกษาในอดีตและปัจจุบัน.....	246

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายและ เสนอแนะ 251

บรรณานุกรม..... 279

ภาคผนวก..... 290

ประวัติผู้เขียน..... 303

สารบัญตารางและแผนภูมิ

	หน้า
ตารางและ แผนภูมิบทที่ 2	
ตารางที่ 1	
แสดงลักษณะของหลักสูตรประเภท ก	
กับหลักสูตรประเภท ข.....	52
แผนภูมิที่ 1	
แผนภูมิการบริหารการศึกษาสงเคราะห์	
และการศึกษาพิเศษ.....	66
แผนภูมิที่ 2	
แผนภูมิการบริหารโรงเรียนสาธิตของกรมการฝึกหัดครู....	67
แผนภูมิที่ 3	
แผนภูมิการบริหารการประถมศึกษาของสำนักงาน	
คณะกรรมการการศึกษาเอกชน.....	68
แผนภูมิที่ 4	
แผนภูมิการบริหารการประถมศึกษาของสำนักงาน	
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.....	70
แผนภูมิที่ 5	
แผนภูมิบทบาทและอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานระดับต่างๆ	
ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ....	71
แผนภูมิที่ 6	
แผนภูมิบริหารการประถมศึกษาของกรุงเทพมหานคร.....	72
แผนภูมิที่ 7	
แผนภูมิการบริหารการประถมศึกษาของเทศบาล.....	73
แผนภูมิที่ 8	
แผนภูมิการบริหารการประถมศึกษาของกรมตำรวจ.....	74
แผนภูมิที่ 9	
แผนภูมิการบริหารการประถมศึกษาของ	
กรมประชาสงเคราะห์.....	75
แผนภูมิที่ 10	
แผนภูมิการบริหารการประถมศึกษาของ	
ทบวงมหาวิทยาลัย.....	76

ตารางและแผนภูมิบทที่ 3

ตารางที่ 1	จำนวนโรงเรียน ครู และนักเรียนในโรงเรียน ทุกประเภท จาก พ.ศ.2463 - 2468.....	164
ตารางที่ 2	จำนวนตำบลที่ประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา เดือนมีนาคม พ.ศ.2468.....	168

ตารางและแผนภูมิบทที่ 4

แผนภูมิที่ 1	โครงสร้างระบบบริหารการประถมศึกษา (พ.ศ. 2430-2454).....	192
แผนภูมิที่ 2	โครงสร้างระบบบริหารการศึกษา (พ.ศ. 2454-2475).....	194
ตารางที่ 1	โครงสร้างการจัดการประถมศึกษาในเรื่อง ระบบชั้นเรียนและอายุระยะเวลา พ.ศ. 2438-2475....	198
ตารางที่ 2	โครงสร้างการจัดการประถมศึกษาในเรื่องหลักสูตร และการเรียนการสอน.....	203
ตารางที่ 3	เปรียบเทียบงบประมาณแผ่นดินที่กระทรวงธรรมการ ได้รับระหว่างปี พ.ศ. 2438-2454.....	210
ตารางที่ 4	เปรียบเทียบจำนวนนักเรียน โรงเรียน และครู พ.ศ. 2440 - 2442.....	211
ตารางที่ 5	โครงสร้างการจัดการประถมศึกษาเรื่องนโยบาย และ จุดมุ่งหมายในการจัดการประถมศึกษา พ.ศ. 2438 - 2475.....	217
ตารางที่ 6	โครงสร้างการจัดการประถมศึกษาเรื่องโครงการศึกษา หลักสูตรและการเรียนการสอน ปัญหาและการแก้ไข พ.ศ. 2438 - 2475.....	220
ตารางที่ 7	จำนวนนักเรียนส่วนภูมิภาคและส่วนกลาง จำแนกตามสังกัด.....	225
ตารางที่ 8	จำนวนครูส่วนภูมิภาค และส่วนกลาง พ.ศ. 2525 จำแนกตามสังกัด.....	226
ตารางที่ 9	จำนวนโรงเรียนในส่วนภูมิภาคและส่วนกลาง จำแนกตามสังกัด พ.ศ. 2525.....	227
ตารางที่ 10	อัตราส่วนงบประมาณทางการศึกษา พ.ศ. 2520-2527.....	228

ตารางที่ 11	แสดงอัตราเวลาเรียนแต่ละกลุ่มประชากร ตลอดหลักสูตร.....	237
ตารางที่ 12	แสดงความแตกต่างของแผนการศึกษาชาติ (พ.ศ.2438 - 2475).....	248